

GAZETA LWOWSKA.

We Srodę

N^{ro}. 108.

20. Września 1826.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Z Wiednia. —

We Czwartek (d. 7. Września) zjechał tu w pożądanem zdrowiu Jego Cesarzowicowska Mość Arcy-Xiążę Rudolf, Kardynał i Xiążę Arcybiskup Ołomuniecki i wysiadł w C. K. Zamku.

— Z Czech. —

Gazeta Pragska donosi pod d. 6. Września, co następuje:

»Jego Cesarzowicowska Mość Arcy-Xiążę Leopold, W. Xiążę Toskański, iadąc z Weinzierl, przybył tu wczoraj i dzisiaj rano wyjechał do Drezna. Arcy-Xiążę raczył rozpocząć budowę kolei żelaznej między Mauthausen i Budweis oglądać, i podczas swojego krótkiego tu pobytu niektóre instytuty naukowe swoją zaszczyćć bytnością. (G. Wied.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Dzienniki Buenos-Ayreskie zawierają urzędowy dokument, zaprowadzający w Rzeczypospolitej Buenos-Ayreskiej pieniądze, które wymuszony i prawny kurs będą miały. (Gaz. Wied.)

Brazylia.

Izba Deputowanych trudni się ustawą dotyczącą się odpowiedzialności Ministrów. Senat przyjął ustawę pod warunkami potrzebnymi do unarodowienia cudzoziemców. (G. Wied.)

Hiszpania.

Podług wiadomości z Madrytu z d. 21. z. m. rodzina Królewska w towarzystwie mnóstwa mieszkańców wyjechała dzisiaj do zamku San Ildefonso. Nieobecność Króla tą razą trwać będzie blisko cztery miesiące.

Ministrowie, którzy w téj podróży Królówi towarzyszą, są: Minister tymczasowy Spraw Zewnętrznych, Salomon, i Minister Sprawiedliwości, Kalomarde.

Ponieważ bogaty kupiec Gargallo, ofiarował sobie miejsce Jeneralnego Podskarbiego nie przyjął, więc takowe dano bardzo bogatemu kupcowi z Katalonii.

Wielka Brytania i Irlandya.

W d. 29. Sierp. przybito na kawiarni Lloyd następujące Uwidomienie:

»Rząd Króla Jegomości odebrał przez Bombay i Konstantynopol depesze z Kalkuty z d. 7. Kwietnia. Traktat pokoju z Rządem Birmańskim przyszedł do skutku w d. 24. Lutego pod temi samemi warunkami, które traktat przedugodny oznaczył. Woysko Sir A. Campbella powraca do Rangun, a sam Sir Campbell wyjechał do Kalkuty.»

Z Kalkuty d. 7. Kwietnia.

Sir Archibald Campbell i Kommissarz Cywilny P. Robertson, przybyli tu na statku parowym »Przedsięwzięcie« z tą przyjemną wiadomością, że Traktat pokoju z Birmanami zawarty został. Traktat ten zatwierdzony d. 14. Lutego w Yandaboo, cztery dni pochodu od Stolicy (Umerapoora). Pierwsza summa 25 lackow rupii, posłana na okręcie »Alligator« do Rangun dziesięć dniami przed odeysciem okrętu »Przedsięwzięcie.« Korpus woyska powrócił do Rangun i kilka pułków wsiadło na okręty do Bengalu i Madras. Wszystkie woyska gotowe są opuścić kraj Birmański po wypłacie drugich 25 lack rupii, (w d. 4. Czerwca). Birmanie zrzekają się wszystkich praw do Assam, Kachar i Ihutea, i uznają Gumbeer-Singh jako Rajahę w Munnipore. Anglicy otrzymają Arrakan, Ramree, Cheduba i Sandoway. Kontrybucya woyskowa, która onym musi być wypłacona, wynosi dziewięć do dziesięciu milionów ZR. Ma być między obiedwoma Mocarstwami zawarty traktat handlowy, mający za zasadę wolną żeglugę i handla ze zbożem.

Handel się polepsza, co także zaszło już w nayszlakomitszych miastach zagranicznych. Kupcy zagraniczni wiele mają korzyści z nagłego podniesienia się ceny zboża wiośnianego. Zwiawszenie są wydatne, a ięzmienia średnie, zaś owsa bardzo małe; groch i bób zupełnie się nie urodził; ieżliby Ministrowie użyli udzielonego sobie prawa, i pozwolili wprowadzić 500,000 kwarterów obcego zboża, toby ogólnie handlowi wielbi popędziło.

Liczą, iż Anglia potrzebuje na rok 15,000,000 kwarterów pszenicy, 12,000,000 kwarterów ięcz-

mienia, 26,000,000 kwar. owsa i 2,000,000 kwa. żyta, grochu i bobu; razem 55,000,000 kwartarów różnego rodzaju.

Z Londynu donoszą pod d. 2. Września: »Gazeta nadworna, która wczoraj wyszła, zawiera dwa ważne w tym dniu wydane Uwiadomienia, iakoto: 1) Królewską Odezwę, którą Parlament od d. 2. do 14. Listopada jest odroczoney, aby na ten czas »dla różnych nagłych i ważnych spraw zgromadził się i trwał«; i 2) następujący Rozkaz Rady Królewskiej:

»Ponieważ podług na teraz w mocy będących ustaw do uregulowania przywozu zboża, owies i mąka owsiana, do połączonych Królestw i wyspy Man na zużycie wewnętrzne mogą być wprowadzane, stósownie do rozporządzeń różnych w tój mierze wydanych statutów, kiedy mianowicie (podług ustanowionego w tych statutach sposobu ma być oznaczona) średnia cena owsa jest 27 szyl. za kwarter, lub takowa przewyższa, i w takim sposobie grochu, gdy cena jest 53 szyl., lub więcéy; i ponieważ aktem Parlamentowym z trzeciego roku Panowania Króla Jegomości zwanego: Aktem »do poprawy ustaw dotyczących się przywozu zboża« rozporządzono, iż, gdyby zagraniczne zboża lub mąka były dozwolone; podług przepisów aktu 55. Jerzego III., zwanego: »Aktem do poprawy teraz w mocy będącéy ustawy do uregulowania przywozu zboża«, lub podług przepisów rzeczzonego aktu 3. Jerzego IV., pewne w tymże oznaczone daniny od wszelkiego takowego zagranicznego zboża lub mąki, kiedy na wewnętrzne zużycie dozwolone, powinny być pobierane, i ponieważ z tygodniowych raportów o kupnie i sprzedaży zboża przez różnych inspektorów nad raportami zbożowemi w miastach Anglii i Walii do odbierającego raporta zbożowe nadesłanych, okazuje się, że średnia cena owsa i średnia cena grochu teraz wyżéy namienione ceny 27 i 53 szyl. przewyższa; i ponieważ z wiadomości, które Królowi Jegomości dzisiay przedłożono, okazuje się, że cena owsa, iakoteż grochu, ieszcze się podnosi, i żniwa owsa, iakoteż grochu i bobu na rok terażniejszy znacznie złe wypadły, i że także obawiać się trzeba, aby ziemniaki w niektórych częściach Królestwa nie chybiły, i ponieważ, gdyby przywóz na wewnętrzne zużycie owsa i mąki owsianéy i żyta, grochu i bobu nie był bezzwłocznie pozwołonym, lękaćby się potrzeba, by nie powstała wielka nędza we wszystkich klassach poddanych Króla Jegomości.

I ponieważ podług rzeczonych aktów żadne zagraniczne zboże wspomnionych rodzajów iakichkolwiek onego mogą być różne średnie ceny,

nie może być na przywóz dla zużycia wewnętrznego przed d. 15. Listop. terażniejszego roku dozwolone, kiedy najbliższe ćwierćroczne rachunki co do średniéy ceny, podług których dozwolenie wprowadzenia takiego zboża stósownie do przepisów rzeczonych aktów ma się regulować, będą ukonczony; zatem rozkazuje Król Jego Mość po zasiągnięniu zdania Swoiéy Rady tajnéy, i stósownie do tego niniejszém rozkazuje się, iż zagraniczny owies, i mąka owsiana, żyto, groch i bób, czyli są na składach lub nie, począwszy od dnia dzisiejszego, powinny i mogą być wprowadzone na wewnętrzne zużycie do portów połączonych Królestw i wyspy Man, pod warunkami, że wprowadzający zboże przy dostateczném zabezpieczeniu i zadwoleńniu Kommissarzów cłowych Króla Jegomości zobowiążą się do zapłacenia podatków, które summy tu wyrażonéy nie przewyższą, w razie iezeli Parlament pobór i odebranie tychże npoważni, iakoto: od kwatern owsa 2 szyl., od bolu mąki owsianéy 2 szyl. 2 d., od kwaternu żyta, grochu i bobu 3 szyl. 6 d.

I Król Jegomość przez Radę i po zasiągnięniu zdania onéy niniejszém rozkazuje daley, że takowe pozwolenie wprowadzenia zboża na zużycie wewnętrzne pod rzeczonemi warunkami ma być w swoiéy mocy od dnia dzisiejszego aż do upływu dni 40, atoli rachując wyście tego czasu od dnia najbliższego zebrania się Parlamentu, chociażby ten Parlament przed upłynieniem rzeczonych 40 dni inne wydał rozporządzenie i t. d.«

Bieg gońców trwał nieustannie między Londynem a stałym lądem. Od d. 21. Sierpnia do 28. wspomnionego miesiąca nadeszły depe-sze z Konstantynopola, Berlina, Wiednia, Madrytu i Hagi, a na dzień 28. Sierpnia zapowiedziana Rada gabinetowa.

P. Kanning powrócił w d. 28. Sierpnia do Londynu z Brightonu, gdzie pił wody pomocne ze studni Struvego. Hrabia Bathurst przybył także do miasta. Lord Liverpool i Peel niebawem są spodziewani.

Na Tamizę przybyło dwie rossyyskich fregat ze sztabami złota za 450,000 do 460,000 funt. szt. dla banku Londyńskiego, które iak słychać pochodzi z nowych Rossyyskich kopalni w górach Uralskich. Wspomnione fregaty popłynąć mają potem do Leithy, aby się połączyć ze stojącą tamże eskadrą Rossyyską pod Admirałem Crown, Szkotem. Niektórzy sądzą, że eskadra ta przeznaczona na morze śródziemne; inni, zamiar tój podróży mają za ćwiczenie się osady okrętowéy. (D. Au.)

Francya.

Król na czas podróży Hrabiego Corbiere poruczył Ministerjum Spraw wewnętrznych Zachowawcy pieczęci.

Monitor z d. 30. Sierpnia, względem twierdzenia Gazety Codzienny, »że przedłużenie pobytu woysk w Hiszpanii nie jest wątpliwe, ponieważ żywienie woyska okupacyjnego zapewnione nowemi ugodami,« wyraża co następuje: »Zasiągnąwszy wiadomości, sądzimy, że z tych faktów można inne uczynić wnioskanie. Najpierw odnowienie układów o żywność było potrzebne, ponieważ takowych termin skończył się, a nasze woyska ieszcze są w Hiszpanii; powtóre zapewniono nas stanowczo, że nowe układy o dostawę waruia utworzenie odwodowego składu żywności na nierównie czas krótszy, iak to dawniejsze zastrzegały ugody. Nie można z tego pewniejszego było wyciągnąć wniosku, iż, jeżeli nie uchwalono ieszcze, aby woyska Hiszpanii opuścić, przynajmniej Rząd stara się skutecznic takowe z większą łatwością i w śród okoliczności mnięj dla kraiu uciążliwych.

(D. Au.)

Rossya.

Gazety Berlińskie piszą z Petersburga z d. 26. Sierpnia: N. Pan i jego dostojna rodzina przeniósł mieszkanie do domu Hrabiny Orłowej, który chociaż w Moskwie położony, ma piękny ogród i wszystkie powaby wiejskiego mieszkania. N. Pan, iak i cała rodzina Cesarzowa, pożądanego doznaie zdrowia. Cesarzowa Maryja Fedorowna mieszka od niejakiego czasu we wsi Jenerała Apraxina, leżący zaraz pod pałacem Piotrowskim. — Jenerał Gubernator Hrabia Woronzow i tajny Radca Ribeaupierre przybyli d. 4. t. m. do Akermanu. Dnia następnego o godzinie zgięj z południa obadwa Turcy Pełnomocnicy odprawili swój wiadz, w towarzystwie Rady Stanu Pisaniego, który ich na granicy przyjmował. Podróż swoją ze Skuleni odbyli przez Kalarasz, Kiszenez, Bender i Lobesę. Wiadz swój odprawili w poczwornym powozie, otoczeni gwardyją Kozaków, i udali się nafychmiast do przygotowanego dla siebie mieszkania, którego piękne położenie i staranne urządzenie zdawało się ich mocno zajmować. Dnia następnego (w Niedzielę) o wpół do szeszy Pełnomocnicy mieli pierwszą rozmowę w sali konferencyjnej, drugą d. 7., a trzecią d. 9. t. m. Pełnomocnicy Turcy przyjeżdżają na narady w dwóch sześciokonnych powozach, za któremi iadą dwa powozy z Sekretarzami, Tłomaczami i licznym orsza-

kiem Cuszów (służących). — Kommissyia ustanowiona przed kilką laty dla wykrycia tajnego handlu złotem, którego dopuszczają się niektórzy Urzędnicy koronni w Ekatrynburgu (Gubernii Permskiej), ukończyła swoje śledztwo. Wielu członków teyże, z powodu swęj gorliwości w służbie, zostało orderami nagrodzonych. — Ukaz z d. 26. z. m. do Senatu rządzącego rozkaznie, aby pobierany dotąd przez Rząd w 29 Guberniach Państwa podatek od trunków i wódki, iak dawniey, naywięcęj dającemu za pewną rękomyiędz wydzierzawic w summie, któraby się równała téy, iaką Rząd dotąd pobierał. — Odessę i okolice spustoszyły nie dawno roie szarańczy. Dostyc mocne drzewa łamały się pod ciężarem tego owadu. (D. Au.)

Turcyia.

Dostrzegacz Tryiestański z d. 7. b. m. zawięra następnący wyinek z listu dawniey pisanego z Syra z d. 27. Czerwca: »Własnie odebrałem teraz wiadomość o zeznaniu maytha, które do protokołu tuteyszego Wice-Konzulatu Angielskiego wciągnięnie zostało. Maytek ten był na Angielskiej kupieckiej galiocie, przeznaczoney z Gibraltaru do Konstantynopola, a wiozący bogaty ładunek różnych towarów. W Kanale pomiędzy wyspą Andro a przylądkiem d'Oro, spotkała Angielską galiotę, hydryliczka galiota, i przystąpiła do przyezrenia tamtey. Skoro rozboynicy przybyli na pokład, i obaczyli ładunek znaczney wartości, ięli rabować. Kapitan, zadał niektóre pytania dowodcy rozboyników, który nierzekłszy ani słowa położył go wystrzałem z pistoletu. Ludzie korsarza poszli za przykładem swojego dowodcy i wycięli całą osadę okrętu Angielskiego, wiający dwóch, którzy unieli po Grecku, na imię Panaja (Matki boskiej) prosili o litość, i zostali przy życiu zachowani; ieden z tych był Grek, a drugi cudzoziemiec. Korsarz zabrał obudwóch do Spezzyi, gdzie ostatniemu udało się uciec i udać do Syra.

Daley Dostrzegacz Tryiestyński z dnia wspomnionego zawiera następnący list ze Smirny z d. 8. Sierpnia: »Rozchodzi się pogłoska, iż, gdy Kapudan Basza ukazał się ze swoiemi woyskami do lądowania, i okrętami woienemi przed Karlowa, portem w Samos, Biskup tey wyspy wraz z sześciu Prymatami, z powrozem na szyi, znakiem swojego poddania się Porcie, przybyli na pokład ięgo admirałskiego okrętu, i ze łzami błagali go o miłosierdzie, gotowi wypłacić przezpięć lat, od czasu wybuchnienia powstania, zaległy haracz. Kapudan Basza z temi zakładnikami odplynął z morza pod Samos, i udał się do tak zwa-

nego Saccha Bianche, wysławszy wprzód galiotę do Konstantynopola dla zapytania się, czyli W. Sultán przyymie poddanie się Samiotów, i pod jakimi warunkami. Tymczasem znany Kanaris ze swoiemi branderami wdarł się pośród floty tureckiej, stojącej pod Karlowa, aby obadwa te okręty, na których znajdował się Kapudan Basza i jego Wice-Admirał, zapalić; lecz ci doświadczeniem nauczeni, zatopili jeden brander, a na drugi, na którym był Kanaris kazali uderzyć zbrojnym łodziom. Brander wysadzony został w powietrze; Kanarisowi i jego towarzyszom udało się zająć brander był wysadzony, rzucić w szybko płynącą barkę, atoli wszyscy inni więcej uszkodzeni zostali przez eksplozję.

Grecy widząc Kapudana Baszę powracającego do Sigadzi (na brzegu azyatyckim), i wysadzającego wojsko na ląd, które kilkana dniami wprzód był wziął na okręty, rozgłosili, iż uciekł zobaczywszy 21 greckich wojennych okrętów, które we 24 godzin po jego przybyciu pokazały się przed Samos, na tamecznym morzu, i że wyspa tego roku nie ma się niczego od Turków obawiać.

Gwiazda z d. 3. wieczorem zawiera następującą wiadomość z Grecji:

Listy z d. 25. Lipca do 5. Sierpnia, nadeszłe niedawno z Archipelagu, donoszą, że wojska tureckie pod Reszyd Baszą stanęły przed Atenami i połączyli się z temi, które nadciągnęły z Negroponta. Gura zamknął się w zamku, atoli jego własny synowiec poddał się, a nawet się z Turkami połączył; sądzą że sam Gura, w razie gdyby nie spodziewał się odsieczy, podobnie będzie kapitulował. Grecy w tej chwili nie mają żadnego korpusu wojska, któryby na tym punkcie swoim nieprzyjaciółom stawić mogli; albowiem gdy Moręę i Napoli miała garstkę wojsk, które się wraz trzymać starała, opuści, tedy ułatwiłoby wszystkie poruszenia Ibrahimowi. Pułkownik Fabvier ma 400 ludzi wojska regularnego w Metana, gdzie sypie szanę, atoli stanowisko to będzie zmuszony opuścić, gdy Hydra zostanie zagrożona.

Kilka Francuzkich okrętów wojennych na różnych punktach, częściej zastaniają w podróży kupieckie okręty, częściej seigają rozbojników morskich; jeden z okrętów rozbojniczych, zniszczyła niedawno Angielska fregata pod Andros. Podobnie król. Francuzki okręt wojenny napadnięty był w nocy przez cztery rozbojnicze okręty, lecz te za pierwszym wyrzutem z broni pouciekały.

Więcej jak pięćdziesiąt okrętów wojennych

wszystkich narodów, nielicząc w to strona wojących, krąży we wszystkich kierunkach Archipelagu; między temi jest cztery Sardyńskich fregat lub korwet; okręt liniowy Angielski wraz z dwoma fregatami i sześciu korwetami lub brygantami, jeden pułnocno Amerykański okręt liniowy wraz z czterema fregatami lub korwetami; okrętów wojennych Austriackich różney wielkości dwadzieścia i dwa, i Francuzkich siedemnaście, między któremi trzy fregaty, trzy korwety i cztery brygant, a jednak wszystkiemi temi środkami nie można zupełnie rozbojników powściągnąć, albowiem oni tylko wtenczas wychodzą, gdy z gór wysp widzą okręty kupieckie bez zastony płynące, i wtedy w barkach, nawet w czolnach rybackich takowe napadają i rabują.

Jenerał Porucznik Paulucci, Naczelný dowódca eskadry Austriackiej, kazał okręty Greckie z Hydry i Spezyi, które napotkał, zatrzymać, i dopóty ich nie uwolnił, dopóki nie otrzymał przyzwoitego wynagrodzenia za szkody kupcom Austriackim przez korsarzy greckich wyrządzone.

Floty greckie i tureckie w d. 3. Sierpnia stały od dni pięciu na przeciw siebie pod Samos; Hydryoci przysłali nakoniec tej wyspie na pomoc 40 okrętów za 200000 piastrow, które wyspa Samos zapłacić musiała na opędzenie kosztów uzbrojenia. Kapudan Basza jeszcze nie był zabrał na swoje okręty wojsk do lądowania, zgromadzonych na brzegach azyatyckich, zaszło dwie nieznacznych potyczek, w których dwa brandery greckie bez skutku przepadły, bądź że dowodcy branderów mniej odważnie działali, bądź, że Turcy więcej ostrożnymi byli.

Być może, że te pozorne poruszenia Turków były tylko wybiegiem, aby okręty greckie ściągnać w tę stronę; iednakże, chociaż żadna z flot nie zdaie się mieć ochoty do walki, tedy ostrożność ta, nie łatwo da się obiaśnić ze strony Turków, którzy między 26 okrętami leżą dwa liniowe okręty i dwie fregaty, i ieźliby śmiało postępowali, mogliby zniszczyć brygi greckie, nie mające innej obrony, iak lekkość i zręczność swoich maytków.

Bombarda Francuzka Amphitrite pod Kapitanem Pagun, została na Archipelagu zrabowana; temu wypadkowi winien jest sam Kapitan, ponieważ miasto zawinąć do Milo, gdzieby był miał zastonę, pomimo przestrogi Kontr-Admirala de Rigny, bez konwoju daley chciał płynąć.

Dwa Angielskie okręty zrabowano także w pierwszych dniach Sierpnia, a osadę jednego wywieziono; ci żeglarze płynęli także bez zastony.

(D. Au.)